

Praha dne 14. května 2021
Č. j.: MZP/2021/720/2387
Sp.zn.: ZN/MZP/2021/720/22
Vyřizuje: Ing. Gabriela Bulková, Mgr. Tereza
Žáková
Tel.: 267 122 711
E-mail: gabriela.bulkova@mzp.cz

Česká asociace odpadového hospodářství
Ing. Petr Havelka
výkonný ředitel
Pod Pekárnami 157/3
190 00 Praha 9

Odpovědi na dotazy ve věci výkladu nového zákona o odpadech

Vážený pane řediteli,

v návaznosti na Vaši žádost o stanovisko k aplikaci nové odpadové legislativy ze dne 9. února 2021 odbor odpadů ve spolupráci s odborem legislativním sděluje k jednotlivým bodům následující.

Dotaz 1

K § 5

Kdo je původcem odpadu v případě čištění nebo vyvážení lapolu firmou?

a) Firma pro zákazníky provádí činnosti vývozů odpadů z lapolů. Toto je jedna varianta služby. Zde si zákon vykládáme tak, že původcem odpadu je jednoznačně vlastník lapolu, tedy subjekt, při jehož činnosti byl lapol naplněn. V praxi se však nově setkáváme s odkazem na nový zákon se stále častějším požadavkem na to, aby se firmy zajišťující odvoz odpadů z různých typů jímek a nádrží deklarovaly jako původci odpadu. Je tato praxe z pohledu nového zákona možná a je v pořádku?

b) Druhou možnou službou, kterou firma poskytuje, je čištění lapolů. Zde ve vztahu k definici v § 5 v praxi vznikají nejasnosti, kdo je ze zákona původcem odpadu „z čištění“ lapolů, pokud v dané věci nebyla uzavřena smlouva ohledně původcovství odpadu.

Ad 1 – ustanovení § 5

- a) Zásadní otázkou pro posouzení této situace je, kdy se obsah lapolu stává odpadem. Nutno podotknout, že odpadní vody jsou z působnosti zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech (dále jen „zákon o odpadech“) vyňaty dle ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) zákona o odpadech. Rozhodným okamžikem je tedy moment oddělení tuku od odpadní vody. K tomu dojde v odlučovači tuků (lapolu), tedy ještě před vlastním čištěním lapolu. Firmě vzniká v důsledku její činnosti odpad, který se shromažďuje v lapolu (v jímce). To znamená, že původcem odpadu je vlastník lapolu, jak uvádíte ve svém dotazu. V takovém případě není původcovství

možné upravit smlouvou dle § 5 odst. 2 zákona o odpadech. Původce si objednává odvoz svého odpadu.

- b) V případě servisní činnosti čištění lapolu (jímký) je možné využít ustanovení § 5 odst. 2 zákona o odpadech a původcovství upravit smluvně. Tuto situaci je možno vyhodnotit jako případ, kdy odpad vzniká při činnosti více osob. Původcem bude osoba dle písemné smlouvy uzavřené mezi těmito osobami.

Pokud však nebude původcovství upraveno smluvně, bude se určení původcovství řídit ustanovením § 5 odst. 1, kde se uvádí, že *původcem odpadu je osoba, která fyzicky provádí činnost, při které odpad vzniká*. V tomto případě vzniká odpad při servisním čištění lapolu (jímký) a původcem je osoba provádějící servisní činnost.

Dotaz 2

K § 17 odst. 1 písm. b) bod 2.

Legisvakanční lhůta pro nový zákon o odpadech byla jen několik dní. Systém sběru odpadů v obcích není v mnoha ohledech na požadavky nového zákona připraven. „Kuka vozy“ ani další typy mobilních zařízení nejsou v praxi vybaveny váhou. Toto je fakt obecně známý a byl známý i v období platnosti předchozího zákona. Je to fakt známý obcím, městům, dalším původcům, oprávněným osobám i kontrolním orgánům.

Dosavadní systémy svozu nebyly a nejsou založeny na vážení odpadů ihned u původce a nebylo to vyžadováno ani kontrolními orgány. Vážení doposud probíhalo standardně ve finálním stacionárním zařízení, které bylo vybaveno certifikovanou váhou.

Jakým způsobem aktuálně řešit svážení odpadů v obcích ve vztahu k povinnosti odpady vážit hned při převzetí? Jaký je v této situaci vztah mezi § 17 odst. 1 písm. b) bod 2. a § 16 odst. 1, který se týká okamžiku převzetí odpadu do zařízení a přechodu vlastnictví?

Ad 2 – ustanovení § 17 odst. 1 písm. b) bod 2

Tyto situace budou řešeny na úrovni prováděcího právního předpisu, konkrétně půjde o vyhlášku o podrobnostech nakládání s odpady. V aktuální verzi vyhlášky jsou výslovně uvedeny v ustanovení § 3 požadavky pro zařízení určená pro nakládání s odpady, pokud jde o určování hmotnosti, viz níže.

(3) Zařízení určené pro nakládání s odpady musí být

a) vybaveno zařízením na určování hmotnosti odpadu s pravidelnou kalibrací v intervalu nejvýše do 24 měsíců; do konce roku 2030 v odůvodněných případech, zejména v případě některých mobilních zařízení a malých zařízení určených pro nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, může krajský úřad povolit, aby určování hmotnosti bylo prováděno mimo zařízení; v takovém případě musí být v povolení provozu zařízení nastaven jednoznačný způsob zjištění hmotnosti odpadů od každé předávající osoby.

Nastavuje se tedy jednak velmi dlouhé přechodné období podmíněné povolením krajskému úřadu v odůvodněných případech, jde o povolení dle ustanovení § 21 odst. 2 nového zákona o odpadech,

kteří je vydáno pro mobilní zařízení, a ve kterém lze nastavit konkrétní postupy zjišťování hmotnosti.

Rozhodným okamžikem pro předání odpadu je provedení přejímky do zařízení. Okamžik, kdy provozovatel zařízení provede přejímku, je bodem, od kterého provozovatel zařízení ví, zda se jedná o odpad, který může být do zařízení přijat a následně tento odpad přijme. Zároveň je k tomuto okamžiku vázán okamžik přechodu vlastnictví k danému odpadu.

Mobilní zařízení ke sběru odpadu je zařízením pro nakládání s odpady, pokud je tedy provedena přejímka do mobilního zařízení a odpady jsou do něj převzaty, dochází rovněž k přechodu vlastnictví.

Mobilní zařízení mají specifický režim a ustanovení § 3 vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady bude umožňovat (podle stávající verze vyhlášky, která je nyní v legislativním procesu), aby krajský úřad povolil určování hmotnosti odpadu mimo toto zařízení (viz výše). Hlavním smyslem přejímky je určit, zda se jedná o odpad, který může být do zařízení přijat, což lze zjistit a vyhodnotit dostatečnou vizuální prohlídkou odpadu. Vizuální kontrola je zakotvená jako druhá část této povinnosti uvedené v § 17 odst. 1 písm. b) bod 2 zákona o odpadech. Dodatečnému zvážení můžeme pro účely tohoto typu přejímky přikládat účinky ex tunc. Bude se mít pro tyto účely zpětně za to, že bylo zváženo už při přejímce.

Obecně u mobilních zařízení ke sběru, pokud je povolené určování hmotnosti odpadu mimo toto zařízení, lze na potvrzení předávaném původci odpadu uvést odhad hmotnosti nebo objemu odpadu s uvedením informace o tom, že jde o předběžný odhad a přesný údaj doplnit zpětně.

Dotaz 3

K § 17 odst. 1 písm. c)

Při převzetí odpadu má provozovatel zařízení vydat osobě potvrzení o množství, druhu a kategorii předaného odpadu, včetně uvedení IČZ. Výjimka z této povinnosti se podle § 62 týká pouze zařízení, které je součástí obecního systému. Jaký bude způsob předání takového potvrzení v případě mobilního zařízení ke sběru – svoz odpadů z obcí svozovou firmou? Komu a jak předávat potvrzení v den svozu? Opravdu má řidič svozového vozu předávat potvrzení na místě každého výsypu sběrné nádoby a v den svozu? Navíc komu?

V místě výsypu je často jen sběrná nádoba a žádný zástupce původce. Pracovník svozové firmy nemá možnost vynutit si fyzickou přítomnost zástupce původce. Není v tomto směru logická a dostačující spíše průběžná evidence a přehled vážných lístků, který říká, kdy byl proveden svoz a jaké množství bylo odvezeno? Jak by podle MŽP měla být nyní tato nová povinnost konkrétně naplňována.

Ad 3 – ustanovení § 17 odst. 1 písm. c)

V případě tohoto ustanovení se nejedná o novou povinnost. Tato povinnost existovala již dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech (dále jen „starý zákon o odpadech“). Dosavadní postupy

tedy mohou zůstat zachovány i dle nového zákona o odpadech. Obecně platí pravidlo, že potvrzení je možné předat dodatečně, avšak ve lhůtě bez zbytečného odkladu.

Dotaz 4

K § 18 odst. 2

Původce odpadu, včetně nepodnikajících FO, nesmí odpad podle odstavce 1 předávat do mobilního zařízení ke sběru, úpravě nebo využití odpadu (s výjimkou obcí). Jedná se o odpady vymezené v návrhu vyhlášky v příloze č. 22 v bodě 1? Tedy např. i 15 01 04 Kovové obaly? Přitom zákon stanoví novou povinnost v ust. § 62 odst. 1, kdy právnická nebo podnikající fyzická osoba, která umožňuje ve své provozovně nepodnikajícím fyzickým osobám odkládání komunálního odpadu vzniklého v rámci provozovny, musí zajistit místa pro oddělené soustředování odpadu, a to alespoň pro odpady papíru, plastů, skla, kovů a biologický odpad. Jak má zajistit podnikatel obsluhu povinně umístěné nádoby s kovovým odpadem kat. č. 20 01 40 podle tohoto ustanovení, když by nemohl odpad předat do mobilního zařízení? Důsledkem může být enormní zvýšení nákladů a environmentálních dopadů tím, že svozová firma musí vyslat samostatně dopravce, aby převzal tento kovový odpad. Existuje podle MŽP i jiná možnost jak standardně dle nového zákona daný odpad od původce odvést? Pokud by výše popsaná možnost byla skutečně jediná, pak žádáme MŽP o vyjádření k tomu, že ekologická stopa tohoto zajištění služby bude výrazně horší než dle dosavadního způsobu, tedy sdruženého svozu mobilním zařízením s optimalizací logistiky.

Ad 4 – ustanovení § 18 odst. 2

Je pravdou, že se v popsaném případě jedná o odpady vymezené v návrhu vyhlášky v příloze č. 22 v bodě 1, tedy např. i 15 01 04 Kovové obaly a 20 01 40 Kovy.

S vaším popisem lze do určité míry souhlasit, nutno doplnit, že prioritou při nastavení právní úpravy byl veřejný zájem na tom, aby nakládání s kovovým odpadem podléhalo přísnějším pravidlům zejména s ohledem na zvýšenou kriminalitu typickou pro tuto oblast. Dále je vhodné upozornit, že výjimkou je obecní systém. Nabízí se však řada možností, jak mohou původci odpadu zákonným povinnostem v souvislosti s nakládáním s kovovými odpady dostát. Jednou z nich je například zajistit odvoz kovových odpadů až v okamžiku, kdy jich je nakumulován dostatek např. jednou nebo dvakrát ročně. Ostatně jedná se o druh odpadu, který nepodléhá zkáze, takže je takový postup v souladu s legislativou. Další variantou je předestřené zapojení se pro tyto účely do obecního systému, tuto variantu je obecně vhodné doporučit. Dále by bylo možné zajistit si přepravu odpadu dopravcem, kdy odpad může být přepravován i od několika původců, v takovém případě ovšem odpad musí být uložen odděleně a jasně označen jeho původem (jménem nebo názvem původce).

Otázka 5

K § 30 odst. 4

Upuštění od odděleného soustředování převzatých odpadů v zařízení se považuje za úpravu odpadů (§ 30 odst. 4). V současné praxi dochází k neoddělenému soustředování některých odpadů (souhlas k upuštění od třídění) například ve sběrném dvoře, v mobilní sběrně – „popelářské auto“, v překládací stanici. Po uplynutí přechodných období by tedy musela být např. překládací stanice, či mobilní sběrna zařízením na úpravu odpadů? Podle metodického návodu MŽP (ze dne 16. 12. 2020) obec v případě odpadů, které prošly zařízením k úpravě, není poplatníkem poplatku za ukládání odpadů na skládku. Znamená to, že v případě neodděleného soustředování komunálních odpadů v mobilní sběrně, či na překládací stanici by obec ztratila nárok na třídící slevu? Jak se tedy mají správně zařadit odpady při neodděleném soustředování odpadů při jejich výstupu ze zařízení (třeba z mobilní sběrně nebo z překládací stanice), která nejsou primárně určena pro úpravu odpadů?

Ad 5 – ustanovení § 30 odst. 4

Obecně pokud v zařízení určeném k nakládání s odpady dochází k neoddělenému soustředování odpadů na základě povolení krajského úřadu k upuštění od odděleného soustředování více druhů odpadů různých katalogových čísel, pak se tento odpad zařazuje do skupiny 19 Katalogu odpadů (vyjma odpadů podskupin 19 08 a 19 09).

V případě, že sběrný dvůr je sběrným místem v rámci obecního systému, pak třídění odpadu při jeho shromažďování a změna objemu odpadu u původce odpadu za účelem usnadnění dopravy nejsou považovány za úpravu odpadu. Obecně u původce doporučujeme oddělené soustředování odpadů pro zachování vyšší využitelnosti. Obec není povinna odděleně soustředovat odpad plastů, skla a kovů, pokud tím nedojde s ohledem na další způsob nakládání s nimi k ohrožení možnosti provedení jejich recyklace. Obec může vyhodnotit vhodnost a účelnost z hlediska logistiky a recyklace a rozhodnout se soustředovat společně odpad plastů, skla a kovů (lze i nápojový karton). Evidenci v tomto případě vede obec pro každou složku odpadu zvlášť. Pokud by obec žádala o povolení pro upuštění od odděleného soustředování některých jiných odpadů, pak obecní úřad obce s rozšířenou působností v rámci povolení určí druh odpadu, do kterého má být zařazen neodděleně soustředovaný odpad, a to podle druhu odpadu, který tvoří největší část hmotnosti soustředěného odpadu.

V zařízení pro nakládání s odpady, ve kterém bude docházet k neoddělenému soustředování různých druhů odpadů, jako je např. povolené zařízení ke sběru a neoddělenému soustředování odpadů, dále také překládací stanice, kde je téměř jisté, že zde bude docházet k různým úpravám odpadu, budou vznikat odpady ze skupiny 19 Katalogu odpadů. Původcem těchto odpadů je zařízení a tedy pak obec při předání odpadů do těchto zařízení ztrácí nárok na uplatnění tzv. recyklační slevy.

Je třeba upozornit, že mobilní zařízení k pouhému sběru odpadů (tj. sběru jednoho druhu odpadu např. směsného komunálního odpadu), který se uskutečňuje např. jako svoz v obcích,

nepotřebuje povolení k upuštění od odděleného soustředování a také pressování odpadu ve vozidle není úpravou odpadu.

Otázka 6

K 30 odst. 5

Podle odstavce 5 správní orgán v povolení určí druh odpadu: „v ostatních případech vhodný druh odpadu odpovídající skutečnosti, že se jednalo o úpravu odpadů“. Když by se upuštění od odděleného soustředování v zařízení týkalo komunálních odpadů z obce a výstupem by byl odpad skupiny 19, tak tento odpad by již nemohl být uložen na skládku, což by byl v praxi, s ohledem na zásadní nedostatek kapacit variantních způsobů naložení s odpadem, velký problém. Kam by podle MŽP měly být aktuálně tyto odpady předávány, pokud zákon již nyní zásadně omezil možnosti nakládání s nimi? Kapacity k variantnímu nakládání s těmito druhy odpadů z obcí v ČR nejsou s ohledem na velké množství vznikajícího odpadu v obcích a nulovou dobu na zajištění plnění nových povinností.

Ad 6 – ustanovení § 30 odst. 5

Pokud je v zařízení určeném pro nakládání s odpady provedena úprava odděleně soustředovaných komunálních odpadů vhodných k recyklaci, vzniká odpad skupiny 19 a tento odpad může být předán k odstranění skládkováním pouze při splnění zákonných požadavků dle § 36 odst. 5 zákona o odpadech (odpad má mít výhřevnost v sušině nižší než 6,5 MJ/kg).

Je třeba upozornit na to, že třídění odpadu při jeho shromažďování a změna objemu odpadu u původce odpadu za účelem usnadnění dopravy nejsou považovány za úpravu odpadu.

Otázka 7

K § 32 odst. 4

Do mobilního zařízení ke sběru odpadu smí být přebírány odpady pouze od jejich původce. Vztahuje se toto ustanovení na přebírání odpadů do mobilního zařízení, pokud má obec zřízen sběrný dvůr jako zařízení (jako součást obecního systému)? Mobilní zařízení ke sběru odpadu v rámci jedné svozové trasy přebírala dosud odpady nejen od původců, ale například i od sběrných dvorů, jakožto zařízení ke sběru. Podle důvodové zprávy k návrhu zákona: "Provozovatel zařízení může být rovněž dopravcem, pokud přepravuje cizí odpady do zařízení, které není jeho. Takový postup je v českém odpadovém hospodářství velmi častý. V takovém případě je i provozovatel zařízení dopravcem a musí ohlásit činnost dopravce." Pro odpady ze sběrných dvorů by tedy mobilní zařízení odpady nepřevzalo do vlastnictví, ale pouze by fungovalo jako dopravce odpadů do stacionárního zařízení ve smyslu § 11 odst. 2 písm. f) zákona o odpadech? Je to takto nově možné?

Ad 7 – ustanovení § 32 odst. 4

Předmětné ustanovení § 32 odst. 4 upravuje pravidla pro přebírání odpadu do mobilního zařízení ke sběru odpadu.

Do mobilního zařízení ke sběru odpadu smí být přebírány odpady pouze od jejich původce a odpady nesmí být z mobilního zařízení ke sběru odpadu předávány do jiného mobilního zařízení určeného pro nakládání s odpady.

Vámi uváděný text z důvodové zprávy se vztahuje k definici dopravce. Definice dopravce dle zákona o odpadech zní: dopravcem odpadu je právnická nebo podnikající fyzická osoba provozující dopravu pro cizí potřeby, která přepravuje odpad, jehož není původcem, a současně tento odpad nepřepřavuje do svého nebo ze svého zařízení určeného pro nakládání s odpady,

Lze připustit, že vozidlo (mobilní zařízení ke sběru odpadů) bude v určitý okamžik vykonávat přepravu odpadů, ale musí být ohlášeným dopravcem. Ze sběrného dvora (zařízení pro nakládání s odpady) může být odpad přepraven vozidlem dopravce.

Otázka 8

K § 106 odst. 1 písm. d)

Z hlediska provozovatele skládky jako plátce poplatku je nezbytné ujasnit podmínky pro uplatnění skládkového poplatku za nebezpečný odpad pocházející z odstraňování nebo sanací ekologických zátěží. Zejména jde o následující obecná ustanovení, která v praxi působí problém, neboť chybí prováděcí předpis či metodika, jak je naplňovat:

Jak má provozovatel skládky ověřovat splnění podmínek obsažených v ustanovení § 106, písm. d) NZOD?

Jak má původce tohoto odpadu při provádění sanace v rámci řešení zakázky pro veřejného zadavatele ověřovat splnění podmínek obsažených § 106, písm. d) NZOD, aby v nabídce mohl využít poplatek 1000 Kč/t a nikoliv poplatek za nebezpečný odpad ve výši 2000 Kč/t?

Jak má postupovat veřejný zadavatel, když se domnívá, že se v konkrétním případě může jednat o sanační odpad ve smyslu § 106, (1) d)?

Jaké další aspekty je třeba vzít v úvahu při aplikaci tohoto ustanovení?

Ad 8 - ustanovení § 106 odst. 1 písm. d)

Uvedené ustanovení vymezuje zvláštní skupinu odpadů, tzv. sanační odpady. Tyto odpady mají vlastní sazbu, pokud jde o poplatek za jejich uložení na skládku. Nutno připomenout, že toto ustanovení bylo do nového zákona o odpadech vloženo pozměňovacím návrhem, takže i Ministerstvo životního prostředí čerpá při výkladu ustanovení pouze z odůvodnění tohoto návrhu. Nicméně lze předpokládat, že všechny podstatné informace pro posouzení budou obsaženy již v podmínkách dané veřejné zakázky. Jestliže původce odpadu doloží provozovateli skládky potřebnou dokumentaci k této zakázce, neměl by nastat problém při zařazení odpadu jako tzv. sanačního. Břemeno tvrzení a břemeno důkazní je na původci, pokud má právo na to, aby byl odpad zařazen do zvláštní kategorie, ze které je odvozen výhodnější poplatek, je na něm, aby

doložil, že odpad splňuje tyto podmínky. Podmínky jsou v zákoně jasně dány a jsou jasně formulovány. Musí jít o:

- nebezpečné odpady,
- musí pocházet z odstraňování nebo sanací ekologických zátěží a
- odstranění těchto odpadů uložením na skládku je hrazeno z veřejných prostředků v souladu se stanovenými podmínkami.

Otázka 9

K § 14 odst. 1 vyhlášky č. 8/2021 Sb.

Podle přechodného ustanovení k vyhlášce se mají odpady do 31. prosince 2023 zařadit k druhu odpadu podle vyhlášky č. 93/2016 Sb., o katalogu odpadů. Tato zrušená vyhláška však v části "Postup pro zařazování odpadu do Katalogu odpadů podle druhů" v § 5 odst. 3 stanoví: "Odděleně sbíraný obalový odpad, včetně jeho směsí, se i v případě, že byl vytříděn z komunálního odpadu, zařazuje do podskupiny 15 01." Stejně tak dosavadní příloha č. 1 zrušené vyhlášky obsahuje podskupinu 15 01 "Obaly (včetně odděleně sbíraného komunálního obalového odpadu)". Znamená to tedy, že do uplynutí doby v přechodném ustanovení se odděleně sbíraný obalový odpad z obcí stále zařazují do podskupiny 15 01?

V § 14/1 je uvedeno - odpady se do 31. prosince 2023 zařazují ke druhu odpadu podle vyhlášky č. 93/2016 Sb., o katalogu odpadů, ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti zákona.

Ad 9 - ustanovení § 14 odst. 1 Katalogu odpadů

Jak správně uvádíte, citované přechodné ustanovení se týká zařazení ke druhu odpadu (tzn. přiřazení odpadu dle Přílohy č. 1 Katalogu odpadů). Dále však ve svém dotazu hovoříte o zvláštním postupu ve zrušené vyhlášce. Na tento postup se citované přechodné ustanovení nevztahuje, to je patrné už z textu samotného přechodného ustanovení. Pro vyloučení veškerých pochybností si dovoluji odkázat i na odůvodnění přechodného ustanovení v Katalogu odpadů, ze kterého je patrné, pro které situace se přechodné ustanovení použije a kde se uvádí, že „vzhledem k nezbytnosti přípravy na nově zavedené poddruhy odpadů jak na straně povinných osob, tak na straně státní správy je povinnost zařazování odpadu k poddruhu odložena do konce roku 2023“.

Otázka 10

Ke Katalogu odpadů

Podle § 5 odst. 3 vyhlášky č. 8/2021 Sb. se odpady, které naplní definici komunálního odpadu podle zákona, zařazují do skupiny 20. Obec třídí také kompozitní obaly (tetrapak), dosud jako katalogové číslo 15 01 05. Na základě přechodného ustanovení vyhlášky však zatím nelze pro evidenci použít poddruh 20 01 01 01 Kompozitní a nápojové kartony. Znamená to, že se mají tyto odpady zařadit jako druh 20 01 01 Papír a lepenka nebo 20 01 39 Plast nebo jakým způsobem, aby byla současně respektována platná povinnost zařadit odpad do skupiny 20?

Ad 10 – ke Katalogu odpadů

Podle § 5 odst. 3 Katalogu odpadů se odpady, které naplní definici komunálního odpadu podle zákona o odpadech, zařazují do skupiny 20. Nápojové kartony jsou zařazeny pod katalogové číslo 20 01 01. MŽP již své doporučení sdělilo na proběhlých seminářích a v odpovědích na tuto otázku. Přesto pro větší rozšíření povědomosti je toto sděleno i v novém metodickém pokynu pro zařazování odpadu, který bude vydán po dokončení meziresortního připomínkového řízení k návrhu nové vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady.

Otázka 11

Ke Katalogu odpadů

K osmimístným katalogovým číslům a přechodnému ustavení ohledně jejich použití Platí to skutečně tak, že do 31.12.2023 platí dosavadní systém a číslování dle starého Katalogu odpadů a tato čísla nesmí být používána? Jak by měly postupovat KÚ, jestliže provozovatel zařízení již v době před 1.1.2024 bude v žádosti o změnu povolení k provozu zařízení tako katalogová čísla uvádět?

Ad 11 - k osmimístným katalogovým číslům a přechodnému ustavení ohledně jejich použití

Blíže je tato problematika popsána v metodickém pokynu odboru odpadů MŽP k zajištění plnění povinností žadatelů (zařízení, obchodníci, zprostředkovatelé).

https://www.mzp.cz/cz/zakon_odpady_metodicky_pokyn

Žadatel v žádosti o povolení nového zařízení pro nakládání s odpady uvede seznam druhů a kategorie odpadu podle Katalogu odpadů (zatím se v souladu s přechodným ustanovením neuvádějí poddruhy odpadů podle nového Katalogu odpadů) vstupujících a vystupujících ze zařízení. I pokud by v žádosti byly uvedeny podruhy, tyto by se v současnosti nepoužily.

Otázka 12

Vytříděné VUŽ z komunálního odpadu

Příklad: Do zařízení firma přijme kontejner se směsným komunálním odpadem, objemným odpadem z obcí nebo se šrotem a vytřídí z něj nežádoucí složky – elektrozařízení, olověné akumulátory, baterie, pneumatiky – obecně výrobky spadající pod legislativu zpětného odběru, ale které nebyly odloženy na místo zpětného odběru. Jak k těmto složkám komunálního odpadu přistupovat? Máme s nimi nakládat v režimu odpadů, to znamená, že je zařadíme dle katalogu odpadů jako odpad a jako odpad je následně předáme oprávněné osobě, nebo jsme povinni tyto složky předat na místo zpětného odběru VUŽ? Pokud ano, dle jakého ustanovení? Je místo zpětného odběru VUŽ povinno zdarma tyto složky komunálního odpadu z obcí odebrat od provozovatele zařízení pro nakládání s odpady?

Ad 12 – K vytríděným VUŽ z komunálního odpadu

Dle § 3 odst. 2 písm. g) zákona č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností (dále jen „ZVUŽ“), se konečným uživatelem rozumí *osoba užívající vybraný výrobek, než se stal odpadem a před jeho odevzdáním osobě oprávněné k jeho převzetí podle tohoto zákona*. Společnost tedy není konečným uživatelem, konečným uživatelem je osoba, která se daného výrobku s ukončenou životností zbavila (v rozporu se zákonem, neboť konečný uživatel může předat výrobek s ukončenou životností pouze podle § 14 odst. 1 ZVUŽ). Nelze tedy použít ustanovení o předání konečným uživatelem ve zvláštní části ZVUŽ (§ 64, § 83 nebo § 96). Výrobek s ukončenou životností není možné předat na místo zpětného odběru, resp. místo zpětného odběru je oprávněno tyto výrobky s ukončenou životností odmítnout, pokud není toto místo zároveň zpracovatelem, viz § 17 odst. 3 písm. c). S výrobkem s ukončenou životností musí být nakládáno v odpadovém režimu. Jde totiž o movitou věc, které se určitá osoba zbavila dle ustanovení § 4 nového zákona o odpadech.

Lze tedy postupovat dle § 4 VUŽ a subsidiárně podle obecné povinnosti stanovené v ustanovení § 13 odst. 1 písm. e) bodu 1. nebo 2. zákona o odpadech; odpad, který daná osoba sama nezpracuje, předá v souladu s hierarchií odpadového hospodářství do zařízení určeného pro nakládání s daným druhem a kategorií odpadu (typicky zpracovateli) nebo obchodníkovi s odpady s povolením pro daný druh a kategorii odpadu, a to buď přímo, nebo prostřednictvím dopravce odpadu.

Původcem takového odpadu však již nebude obec, ale v souladu s § 5 odst. 1 písm. b) zákona o odpadech subjekt provádějící třídění (úpravu).

Otázka 13

K třídícím cílům obcí

K návrhu vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady:

K třídícím cílům obcí: Obce mají nově zákonem stanovené minimální cíle třídění komunálních odpadů. Cíle souvisí s potřebou dosažení cílů evropských směrnic. Pro obce však nebude jednoduché tyto cíle splnit. Jednou ze zcela logických možností je i započtení vytríděných odpadů typu PET, PEHD, skla, papíru a kovů, které vzniknou tříděním, či odtříděním na linkách zpracovávajících směsný komunální odpad (SKO). Tyto odpady jednoznačně lze v dalším procesu materiálově využívat. S potřebou tohoto technologického třídění/odtřídění počítá i zveřejněná strategie AOS EKOKOM k dosažení cílů směrnic CEP a SUP. Popsaný postup může reálně přinést obcím minimálně cca 5 – 10 % zlepšení výsledku třídění v obci. Jsou – li výkonné obce aktuálně na cca 40-50 % vytrídění, jedná se o významné přiblížení k cíli 60 až 70% vytrídění. Domníváme se, že by toto měla vyhláška o podrobnostech nakládání zohlednit. Žádáme v tomto směru o stanovisko MŽP, zda bude možné tyto technologicky tříděné odpady započítat do výsledků třídění v obci.

Ad 13 - k návrhu vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady - k třídícím cílům obcí

Uvedené vytríděné odpady, které vzniknou tříděním, či dotříděním na linkách zpracovávajících směsný komunální odpad (SKO) nebude možné do vyhodnocení stanovených povinných cílů započítat. Tento závěr lze dovodit ze samotného smyslu ustanovení § 59 odst. 3 nového zákona o odpadech. Smyslem „třídících cílů pro obce“ dle zákona cílů pro odděleně soustředované recyklovatelné složky komunálního odpadu je vést samotné původce odpadu na komunální úrovni k tomu, aby řádně třídili odpad na jedné straně a přimět obce, aby podporovaly důslednou separaci odpadu na straně druhé.

Otázka 14

K návrhu vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady - Otázka požadových hodnot při využívání na povrchu terénu – absence výjimky pro zatížené lokality Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady upravovala podmínky, za kterých bylo možné využívat odpady na povrchu terénu. Podmínky byly stanoveny mj. přílohou č. 11, kdy v bodech 1-3 byly stanoveny limity pro využití odpadů na povrchu terénu, bod 4 upravoval povinnost zpracování hodnocení rizika v dané lokalitě v případě využití více než 1000 t takového odpadu. Bod 5 pak stanovil, že „Překročení nejvýše přípustných hodnot jednotlivých ukazatelů uvedených v bodech 1 až 3 a 6 se toleruje v případě, že jejich zvýšení odpovídá podmínkám charakteristickým pro dané místo a geologické a hydrogeologické charakteristice místa a jeho okolí, pokud využívané odpady při normálních klimatických podmínkách nepodléhají žádné významné fyzikální, chemické nebo biologické přeměně, která by vedla k uvolňování škodlivin do životního prostředí, a pokud jsou upravené limitní hodnoty, včetně kritických ukazatelů neuvedených v bodech 1 až 3, s výjimkou využívání sedimentů, stanoveny v provozním řádu příslušného zařízení.“ Z tohoto ustanovení vyplývalo, že bylo možné využít na povrchu terénu takové odpady (typicky např. vytěženou zeminu), které svým složením sice překračovaly nejvýše přípustné hodnoty, nicméně odpovídaly podmínkám v dané lokalitě.

Současný návrh vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady v ustanovení § 6 (a na něj navázané příloze č. 5) ve své podstatě odpovídá podmínkám dle přílohy č. 11 vyhlášky 294/2005 Sb., nicméně už neobsahuje ustanovení obdobné bodu 5 přílohy č. 11. Dle návrhu nové vyhlášky tedy nebude možné vytěženou zeminu využít v daném místě (např. na terénní úpravy) v případě, kdy tato zemina limitní hodnoty překračuje (a to i za situace, kdy se v dané lokalitě jiná odpadní zemina prakticky nenachází). Toto zásadně postihuje některé již připravené projekty sanací, pro které je již i schváleno financování a je vybrán dodavatel. Žádáme proto o stanovisko, zda dosavadní postup bude možný i nadále, případně z jakého důvodu se zvažuje nezařazení uvedeného ustanovení do připravované vyhlášky a jakým způsobem budou řešeny důsledky případné této absence. Navrhovaná úprava vyhlášky (bez možnosti zohlednění zatížení lokality) má zásadní dopady, zejm. v oblastech s vyšším obsahem škodlivin v zemině (městské aglomerace, průmyslové oblasti, lokality s přirozeným vyšším výskytem některých kovů v důsledku zrušení horninového prostředí), která by mohla být v režimu odpadů (původem

z liniových staveb, občanské a průmyslové výstavby atd.) využita např. na lokality postižené starou ekologickou zátěží, hornickou činností, rekultivace skládek apod.

Ad 14 - k návrhu vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady - Otázka pozadových hodnot při využívání na povrchu terénu – absence výjimky pro zatížené lokality.

K Vašemu poslednímu dotazu si dovoluji sdělit, že svým obsahem patří do meziresortního připomínkového řízení, kde jsme této připomínce vyhověli.

Věřím, že Vám uvedené informace budou nápomocny, v případě potřeby se na mne neváhejte znovu obrátit. Omlouváme se za prodlení s vyřízením Vašich dotazů, které bylo způsobeno velkým rozsahem položených otázek a množstvím legislativních úkolů odboru odpadů.

S pozdravem

Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D.
ředitel odboru odpadů
podepsáno elektronicky

Na vědomí:

Odbor legislativní (410)

Odbor právní a řízení státní správy (430)